

LIITE I

TARKKAILULÄHETE**Lomake M1**

Tahdostaan riippumatta psykiatriseen sairaalahoitoon esitettävästä henkilöstä

1. Tutkitun henkilötiedot	Sukunimi	Aikaisemmat sukunimet
	Etunimet	
	Henkilötunnus	Kotipaikka
	Osoite	
	Tutkitun tunnistaminen ☐ tuntee ennestään ☐ henkilöllisyys varmistettu virallisesta henkilötodistuksesta (passi tai henkilökortti) ☐ muu tapa, mikä? _____ ☐ tutkittua ei voitu tunnistaa	
Läillisen edustajan tiedot (jos tiedot saatavilla)	Läillinen edustaja on tutkitun	
	☐ edunvalvoja edunvalvontamääräys koskee ☐ henkilöä koskevia asioita ☐ taloudellisia asioita	
	☐ huoltaja ☐ muu läillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu) kuka? _____	
	Nimi	Puhelinnumero
	Osoite	
Lähiomaisen / muun läheisen tiedot (jos tiedot saatavilla)	☐ Tutkittu on otettu hyvinvointialueen huostaan Hyvinvointialue: _____	
	Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän nimi ja puhelinnumero	
	Henkilö on tutkitun	
	☐ lähiomainen, sukulaisuussuhde? _____ ☐ muu läheinen, kuka? _____	
	Nimi	Puhelinnumero
Osoite		

	<p>- Oman terveyden tai turvallisuuden vakava vaarantuminen</p> <p>- Muiden henkilöiden terveyden tai turvallisuuden vakava vaarantuminen</p> <p>Perustelut sille, miksi muut mielenterveyspalvelut ovat soveltumattomia (8 § 1 ja 2 mom.) tai riittämättömiä (8 § 1 mom.)</p>
5. Johtopäätökset	<p>Edellä olevan perusteella katson, että tutkittu todennäköisesti täyttää mielenterveyslain 8 §:n edellytykset, koska hän on</p> <p>1) ☐ mielisairas ja mielisairautensa vuoksi hoidon tarpeessa siten, että (8 § 1 mom.) ☐ alle 18-vuotias ja vakavan mielenterveyden häiriön vuoksi hoidon tarpeessa siten, että (8 § 2 mom.)</p> <p>2) hoitoon toimittamatta jättäminen pahentaisi olennaisesti hänen ☐ mielisairauttaan ☐ sairauttaan (vain 8 § 1 mom.) (vain 8 § 2 mom.) vaarantaisi vakavasti hänen ☐ terveyttään ☐ turvallisuuttaan vaarantaisi vakavasti muiden henkilöiden ☐ terveyttä ☐ turvallisuutta</p> <p>3) ja muut mielenterveyspalvelut ☐ eivät sovellu käytettäväksi (8 § 1 ja 2 mom.) ☐ ovat riittämättömiä (vain 8 § 1 mom.)</p>
6. Päiväys ja allekirjoitus	<p>Toimintavelvollisuus tarkkailulähteen laatimiseen on terveyskeskuksessa työskentelevällä virkasuhteisella lääkärillä sekä hyvinvointialueen palveluksessa olevalla päivystyksessä toimivalla virkasuhteisella lääkärillä. Tarkkailulähteen voi laatia myös julkisessa tai yksityisessä terveydenhuollossa toimiva muu laillistettu lääkäri.</p> <p>Mielenterveyslain 8 §:ssä tarkoitetut edellytykset tutkitun tahdosta riippumattomaan hoitoon ovat todennäköisesti olemassa, minkä kunniani ja omantuntoni kautta vakuutan</p> <p>Paikka Päivämäärä Tutkimuksen suorittajan allekirjoitus</p> <p>Tutkimuksen suorittajan työskentelypaikka tutkimuksen tekohetkellä (päivystysyksikkö, osasto tms. yksilöitynä) ja puhelinnumero Nimen selvennys, arvo, virka-asema/ammattinimike, yksilöintitunnus ja työpaikka</p>

LIITE 2

TARKKAILULAUSUNTO

Lomake M2
(täytetään lomakkeen kielellä)

Tahdostaan riippumatta psykiatriseen sairaalahoitoon esitettävästä henkilöstä

1. Tutkitun henkilötiedot	Sukunimi	Henkilötunnus
	Etunimet	
2. Tarkkailulausunto	<p>Tarkkailulausunto on laadittu</p> <p>☐ hoitoon määräämisestä päättämiseksi ☐ hoidon jatkamisesta päättämiseksi</p> <p>Otettu sairaalassa tarkkailtavaksi ____ / ____</p> <p>Tarkkailuun ottaneen lääkärin nimi ja virka-asema: _____</p> <p>Edellinen hoitoonmääräämispäätös tehty ____ / ____</p> <p>Tarkkailuaikana tehdyt havainnot</p>	
3. Perustelut tahdosta riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoitoon määräämiselle	<p>(Kuvailtava, miten kukin mielenterveyslain 8 §:n mukainen arvioitava seikka ilmenee tutkitun kohdalla.)</p> <p>Mielisairaus (8 § 1 mom.) tai alle 18-vuotiaan henkilön vakava mielenterveyden häiriö (8 § 2 mom.)</p> <p>Hoidon tarve</p> <p>Perustelut sille, miksi muut mielenterveyspalvelut ovat soveltumattomia (8 § 1 ja 2 mom.) tai riittämättömiä (8 § 1 mom.)</p>	

4. Kuuleminen	Tutkitulle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi mielenterveyslain 11 §:n 1 momentin ja hallintolain (434/2003) 34 ja 36 §:n mukaisesti. Mahdollinen kuulematta jättäminen on perusteltava hallintolain 34 §:n 2 momentin mukaisesti. Tutkitun lausuma kirjataan sellaisenaan tarkkailulausuntoon, minkä lisäksi tarkkailulausuntoon voidaan liittää tutkitun kirjallinen selvitys, jos tutkittu on antanut sellaisen. Jollei tutkittu ilmaise kuultuna mielipidettään, tarkkailulausuntoon kirjataan selvitys siitä, miten tutkitulle on varattu mahdollisuus tulla kuulluksi.
Tutkitun kuuleminen	Tutkitun mielipide hoitoon määräämisestä. ☐ Liitteenä tutkitun kirjallinen selvitys, jos tutkittu on antanut sellaisen
Laillisen edustajan ja muiden tahojen kuuleminen	<p>Laillisen edustajan puhevallasta ja kuulemisesta säädetään hallintolain 14, 15 ja 34-36 §:ssä. Lisäksi alaikäisen vanhemmille, huoltajille ja henkilölle, jonka hoidossa ja kasvatuksessa alaikäinen on ollut välittömästi ennen tarkkailuun ottamista, on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi mielenterveyslain 11 §:n 1 momentin ja hallintolain 34 ja 36 §:n mukaisesti. Mahdollinen kuulematta jättäminen on perusteltava hallintolain 34 §:n 2 momentin mukaisesti.</p> <p>Kuultavan nimi _____ Kuultava on ☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskevissa asioissa) ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka? _____ ☐ vanhempi ☐ henkilö, jonka hoidossa alaikäinen on ollut välittömästi ennen tarkkailuun ottamista, kuka? _____</p> <p>Mielipide _____</p> <p>☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen</p> <p>Kuultavan nimi _____ Kuultava on ☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskevissa asioissa) ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka? _____ ☐ vanhempi ☐ henkilö, jonka hoidossa alaikäinen on ollut välittömästi ennen tarkkailuun ottamista, kuka? _____</p> <p>Mielipide _____</p> <p>☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen</p>

	<p>Kuultavan nimi</p> <p>Kuultava on</p> <p>☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskeissa asioissa)</p> <p>☐ huoltaja</p> <p>☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka? _____</p> <p>☐ vanhempi</p> <p>☐ henkilö, jonka hoidossa alaikäinen on ollut välittömästi ennen tarkkailuun ottamista, kuka? _____</p> <p>Mielipide</p> <p>☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen</p> <p>Kuultavan nimi</p> <p>Kuultava on</p> <p>☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskeissa asioissa)</p> <p>☐ huoltaja</p> <p>☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka? _____</p> <p>☐ vanhempi</p> <p>☐ henkilö, jonka hoidossa alaikäinen on ollut välittömästi ennen tarkkailuun ottamista, kuka? _____</p> <p>Mielipide</p> <p>☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen</p>
<p>5. Lisätietoja</p>	<p>(Esimerkiksi jos tutkittu kuultuna suostuna sairaalahoitoon)</p>
<p>6. Ulkopuolinen arvio</p>	<p>Jatkettaessa tahdosta riippumatonta hoitoa (mielenterveyslaki 12 § 1 mom., 17 §, 22 § 1 mom.)</p> <p>Sairaalan järjestämä hoitavan sairaalan ulkopuolisen lääkärin arvio. Ulkopuolisen riippumattoman lääkärin on oltava virkasuhteessa oleva psykiatrian erikoislääkäri tai muu virkasuhteessa oleva laillistettu lääkäri, joka on perehtynyt psykiatriaan. Sairaalan on annettava potilaalle tieto hänen mahdollisuudestaan saada sairaalan ulkopuolisen lääkärin arvio.</p> <p>☐ Sairaala on järjestänyt ulkopuolisen lääkärin arvion hoidon tarpeesta, lausunto liitteenä (mielenterveyslaki 12 a § 1 mom.)</p> <p>☐ Tutkittu kieltäytyi sairaalan järjestämästä ulkopuolisen lääkärin arviosta (mielenterveyslaki 12 b §) Tutkitun mahdollisesti ilmoittamat perustelut kieltäytymiselle</p>

	<p>☐ Tarkkailulausunnon johtopäätös poikkeaa sairaalan järjestämästä ulkopuolisen lääkärin arviosta (mielenterveyslaki 12 a § 3 mom.)</p> <p>Perustelut ulkopuolisen lääkärin arviosta poikkeamiselle</p> <p>Tutkitun valitseman lääkärin arvio. Potilaalle on annettava mahdollisuus pyytää arvio tahdosta riippumattoman hoidon tarpeesta myös itse valitsemaltaan lääkäriltä.</p> <p>☐ Tutkittu on pyytänyt valitsemaltaan lääkäriltä arvion hoidon tarpeesta, lausunto liitteenä (mielenterveyslaki 12 c §)</p> <p>☐ Tarkkailulausunnon johtopäätös poikkeaa tutkitun valitseman lääkärin arviosta (mielenterveyslaki 12 a § 3 mom., 12 c § 2 mom.)</p> <p>Perustelut tutkitun valitseman lääkärin arviosta poikkeamiselle</p>
<p>7. Johto-päätökset</p>	<p>Edellä selostetun perusteella katson, että mielenterveyslain 8 §:n tarkoittamat edellytykset tutkitavan tahdosta riippumattomalle psykiatriseen sairaalaan ottamiselle ovat olemassa, koska tutkittu on</p> <p>1) ☐ mielisairas ja mielisairautensa vuoksi hoidon tarpeessa siten, että (8 § 1 mom.) ☐ alle 18-vuotias ja vakavan mielenterveyden häiriön vuoksi hoidon tarpeessa siten, että (8 § 2 mom.)</p> <p>2) hoitoon toimittamatta jättäminen pahentaisi olennaisesti hänen ☐ mielisairauttaan ☐ sairauttaan (vain 8 § 1 mom.) (vain 8 § 2 mom.)</p> <p>vaarantaisi vakavasti hänen ☐ terveyttään ☐ turvallisuuttaan</p> <p>vaarantaisi vakavasti muiden henkilöiden ☐ terveyttä ☐ turvallisuutta</p> <p>3) ja muut mielenterveyspalvelut ☐ eivät sovellu käytettäväksi (8 § 1 ja 2 mom.)</p> <p>☐ ovat riittämättömiä (vain 8 § 1 mom.)</p>
	<p>☐ Edellä selostetun perusteella katson, ettei edellytyksiä tutkitun tahdosta riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoittoon ole.</p>
<p>8. Päiväys ja allekirjoitus</p>	<p>Tarkkailulausunnon antavan lääkärin on oltava virkasuhteessa valtioon tai hyvinvointialueeseen.</p> <p>Edellä esitetyn vakuutan kunniani ja omantuntoni kautta</p> <p>Lääkärin allekirjoitus</p> <p>Sairaala, päivämäärä Nimen selvennys, arvo, virka-asema ja yksilöintitunnus</p>

LIITE 3

HOITONMÄÄRÄÄMISPÄÄTÖS

Lomake M3
(täytetään lomakkeen kielellä)

1. Tutkitun henkilötiedot	Sukunimi	Henkilötunnus
	Etunimet	
2. Tutkimusaika	Tarkkailulähteen päivämäärä	Tarkkailulähteen tehneen lääkärin nimi
	Tarkkailulausunnon päivämäärä	Tarkkailulausunnon tehneen lääkärin nimi
3. Päätös	☐ Määrään tutkitun mielenterveyslain 8 §:n ja ☐ 11 §:n (määrääminen) ☐ 12 §:n (jatkaminen) ☐ 13 §:n (omasta tahdostaan hoidossa olleen määrääminen) ☐ 17 §:n (oikeuspsykiatrisen potilaan hoidon jatkaminen) perusteella tahdostaan riippumattomaan psykiatriseen sairaalahoittoon. Tahdosta riippumattoman hoidon kesto Tahdosta riippumaton hoito on lopetettava heti, kun edellytyksiä hoitoon määräämiseen tahdosta riippumatta ei enää ole. Hoitoon määrättyä on oltava mahdollisuus saada hoidon jatkamisen edellytykset arvioitavaksi hoidon kestäessä. Kun edellytykset hoitoon määräämiseen tahdosta riippumatta ovat olemassa hoidon aikana, hoitoon määrättyä saadaan pitää tämän päätöksen nojalla hoidossa ☐ enintään kolme kuukautta (hoitoon määrääminen 11 §, 13 §) ☐ enintään kuusi kuukautta (hoidon jatkaminen 12 §, 17 §)	
	☐ Katson, että mielenterveyslain 8 §:ssä tarkoitettuja edellytyksiä tutkitun tahdosta riippumattomalle psykiatriselle sairaalahoidolle ei ole olemassa.	
4. Perustelut	Päätös hoitoon määräämisestä tehdään tarkkailulähteen, tarkkailulausunnon ja sairauskertomuksen perusteella. Päätös hoidon jatkamisesta tehdään tarkkailulausunnon ja sairauskertomuksen perusteella ja ottaen huomioon mahdolliset ulkopuoliset arviot.	
	Mielenterveyslain 8 §:n edellytykset täyttyvät, koska tutkittu on 1) ☐ mielisairas ja mielisairautensa vuoksi hoidon tarpeessa siten, että (8 § 1 mom.) ☐ alle 18-vuotias ja vakavan mielenterveyden häiriön vuoksi hoidon tarpeessa siten, että (8 § 2 mom.) 2) hoitoon toimittamatta jättäminen pahentaisi olennaisesti hänen ☐ mielisairauttaan ☐ sairauttaan (vain 8 § 1 mom.) (vain 8 § 2 mom.) vaarantaisi vakavasti hänen ☐ terveyttään ☐ turvallisuuttaan vaarantaisi vakavasti muiden henkilöiden ☐ terveyttä ☐ turvallisuutta 3) ja muut mielenterveyspalvelut ☐ eivät sovellu käytettäväksi (8 § 1 ja 2 mom.) ☐ ovat riittämättömiä (vain 8 § 1 mom.)	

8. Tiedoksianto	Tämä päätös annetaan tiedoksi seuraaville (mielenterveysasetus 8 §):		
	Nimi	Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan allekirjoitus tai tiedoksiantotapa. (Jos päätös annetaan tiedoksi muutoin kuin henkilökohtaisesti, merkitään allekirjoituksen sijaan tiedoksiantotapa.)
	Tutkittu (kun täyttänyt 12 vuotta)		Tiedoksiantotapa: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi tämän päätöksen:
	Edunvalvoja / muu laillinen edustaja, kuka?		Tiedoksiantotapa: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi tämän päätöksen:
	Seuraavat koskevat vain alle 18-vuotiaita		
	Vanhemmat		Tiedoksiantotapa: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi tämän päätöksen:
			Tiedoksiantotapa: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi tämän päätöksen:
	Huoltajat		Tiedoksiantotapa: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi tämän päätöksen:
			Tiedoksiantotapa: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi tämän päätöksen:
			Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus

	<p>Muutoksenhakuohje</p> <p>Muutosta tähän päätökseen saa hakea kirjallisella valituksella yllä mainitulta hallinto-oikeudelta. Valitusaika on neljätoista (14) päivää tiedoksisaantipäivästä, tätä päivää lukuunottamatta. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Kun päätös on annettu tiedoksi todisteellisenä sähköisenä viestinä, jolloin päätöksen noutaminen edellyttää tunnistautumista, päätös katsotaan saadun tiedoksi, kun päätös on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä (palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta). Jos päätöstä ei ole noudettu seitsemän (7) päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, valitusajan laskeminen alkaa vasta päätöksen muusta tiedoksiannosta. Kun päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä muutoin kuin todisteellisesti, vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Kun päätös on annettu tiedoksi kirjeitse ilman saantitodistusta, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä (7) päivänä kirjeen lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Viranomaiselle tiedoksi annetun päätöksen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksiannettu, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä.</p> <p>Edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan oikeuteen käyttää muutoksenhakuasiassa vajaavaltaisen puolesta puhevaltaa sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Alaikäistä potilasta koskevaan päätökseen saa hakea muutosta 12 vuotta täyttänyt alaikäinen itse, hänen vanhempansa ja huoltajansa sekä henkilö, jonka hoidossa ja kasvatuksessa alaikäinen on välittömästi ennen hoitoon määräämistä ollut.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut. Lisäksi on ilmoitettava, mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää. Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.</p> <p>Asiamiehen on esitettävä valtakirja sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään. Viranomaiselle saapunutta asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.</p> <p>Valitukseen on liitettävä: 1) tämä päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen, 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, ellei se käy ilmi tästä päätöksestä, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.</p> <p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai, pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä taikka joulu- tai juhannusaatto, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tai lähettää käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähettämällä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Postitse tai sähköisesti valitusasiakirjat on lähetettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Sähköisesti lähetetyn valituskirjelmän on oltava ennen valitusajan päättymistä hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että hallinto-oikeus pystyy teknisesti käsittelemään asiakirjaa.</p> <p>Hallinto-oikeudelle osoitettu valitus voidaan antaa valitusajan kuluessa myös sairaalaaan psykiatrisesta hoidosta vastaavalle ylilääkärille tai muulle tehtävään määrätyle henkilölle. Ylilääkäri toimittaa valituskirjelmän hallinto-oikeudelle ja liittää siihen oman lausuntonsa sekä valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat.</p> <p>Valitus voidaan sairaalassa toimittaa:</p>
--	--

10. Valituksen vastaanottaminen	Valituksen vastaanottaja, nimi ja virka-asema tai tehtävänimike Valituksen jättöaika, pvm, klo
	Valituskirjelmän vastaanottamisesta on annettava todistus ja valituskirjelmään on tehtävä merkintä valituskirjelmän antajasta ja antamisajasta. Yliääkärin on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja valituksen johdosta antamansa lausunto edelleen valitusviranomaiselle.
11. Alistus	☐ a) Hoitoonmääräämispäätöstä ei alisteta ☐ b) Hoitoonmääräämis- tai hoidon jatkamispäätös alistetaan Hallinto-oikeus, jolle päätös alistetaan ☐ Helsingin hallinto-oikeus ☐ Hämeenlinnan hallinto-oikeus ☐ Itä-Suomen hallinto-oikeus ☐ Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ☐ Turun hallinto-oikeus ☐ Vaasan hallinto-oikeus ☐ Ahvenanmaan hallintotuomioistuin Päätöksen alistaminen perustuu mielenterveyslain ☐ 11 §:n 3 mom:iin (alaikäisen hoitoon määrääminen) ☐ 12 §:n 1 mom:iin (hoidon jatkaminen) ☐ 13 §:n 3 mom:iin (alaikäisen omasta tahdostaan hoitoon otetun hoitoon määrääminen) ☐ 17 §:ään (oikeuspsykiatrisen potilaan hoidon jatkaminen) ☐ c) Oikeuspsykiatrisen potilaan hoidon lopettamista koskeva päätös alistetaan Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vahvistettavaksi (mielenterveyslaki 17 §, 22 § 1 mom.)
12. Päätöksen täytäntöönpano	Päätös tahdosta riippumattomaan hoitoon määräämisestä tai hoidon jatkamisesta voidaan panna täytäntöön heti alituksesta tai muutoksenhausta huolimatta. Kun päätös on alistettu tai päätökseen on haettu muutosta, alistus- tai muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.
13. Päätöksen voimassaolon päätyminen	Ei täytetä, jos potilaan tahdosta riippumattoman hoidon tarve päättyy sairaalasta uloskirjoitukseen. Potilaan tahdosta riippumattoman hoidon tarve on päättynyt. Potilas jää sairaalaan hoitoon omasta tahdostaan. <div style="text-align: right;">Lääkärin allekirjoitus</div> Sairaala, päiväys Nimen selvennys, arvo, virka-asema ja yksilöintitunnus Edellä olevan olen saanut tiedoksi Paikka, päiväys Asianomaisen allekirjoitus ja nimenselvennys

LIITE 4

PÄÄTÖS OMAISUUDEN HALTUUNOTOSTA
(Mielenterveyslaki 22 g §)

(täytetään lomakkeen kielellä)

1. Potilaan henkilötiedot	Sukunimi	Henkilötunnus
	Etunimet	
	Mielenterveyslain 2-4 ja 4 b luvuissa tarkoitetulla tavalla ☐ hoitoon tai tutkimukseen määrätty ☐ tarkkailuun otettu	
2. Potilaalta haltuun otettu omaisuus	☐ lista liitteenä	
	Omaisuu den haltuunoton ajankohta ja haltuunottaja	Päiväys
3. Päätös	<p>Edellä mainittu potilaalta haltuun otettu omaisuus</p> ☐ pidetään toimintayksikön hallussa ja palautetaan potilaalle viimeistään hoidon päätyttyä, jollei omaisuuden palauttamisesta tai hävittämisestä muussa laissa toisin säädetä	
	☐ pidetään toimintayksikön hallussa ja palautetaan potilaalle viimeistään hoidon päätyttyä, jollei omaisuuden palauttamisesta tai hävittämisestä muussa laissa toisin säädetä, lukuun ottamatta seuraavaa omaisuutta, joka palautetaan heti	
	Potilaalle heti palautettava omaisuus:	
	Omaisuu den palauttamisessa potilaalle, luovuttamisessa poliisille tai hävittämisessä noudatetaan seuraavia säännöksiä:	
	☐ alkoholipitoiset aineet: alkoholilaki (1102/2017) 86 § 4 mom.	
	☐ huumausaineet: huumausainelaki (373/2008) 8 §	
	☐ vaaralliset esineet ja aineet: järjestyslaki (612/2003) 9 §/10 § ja 21 § tai poliisilaki (872/2011) 2 luvun 14 §	
	☐ ampuma-aseet, patruunat ja erityisen vaaralliset ammuksset: ampuma-aselaki (1/1998) 92 §	
	☐ muun lain (minkä) säännöksiä	
	Muu laki, mikä:	

4. Perustelut	Haltuunoton syy ☐ potilaalla on hallussaan päihkeitä tai huumausaineiden käyttöön erityisesti soveltuvia välineitä ☐ potilaalla on hallussaan potilaan tai muiden henkilöiden terveyttä tai turvallisuutta vaarantavia aineita tai esineitä ☐ sairaudentilansa vuoksi potilas todennäköisesti hävittää rahansa tai muut maksuvälineensä ☐ potilaan hallussa oleva aine tai esine haittaa vakavasti hoitoa tai toimintayksikön yleistä järjestystä Tarkemmat perustelut (kirjattava aina päätökseen):						
5. Kuuleminen	Potilaalle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi hallintolain (434/2003) 34 ja 36 §:n mukaisesti. Laillisen edustajan puhevallasta ja kuulemisesta säädetään hallintolain 14, 15 ja 34-36 §:ssä. Mahdollinen kuulematta jättäminen on perusteltava hallintolain 34 §:n 2 momentin mukaisesti. Potilaan lausuma kirjataan päätökseen sellaisenaan, minkä lisäksi päätökseen voidaan liittää potilaan kirjallinen selvitys, jos potilas on antanut sellaisen. Jollei potilas ilmaise kuultuna mieltänsä, päätökseen kirjataan selvitys siitä, miten potilaalle on varattu mahdollisuus tulla kuulluksi.						
Potilaan kuuleminen	Potilaan mielipide ☐ Liitteenä potilaan kirjallinen selvitys, jos potilas on antanut sellaisen						
Laillisen edustajan kuuleminen	<table border="0"> <tr> <td>Laillisen edustajan nimi:</td> <td>☐ edunvalvoja</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐ huoltaja</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐ muu laillinen edustaja, kuka?</td> </tr> </table> Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen	Laillisen edustajan nimi:	☐ edunvalvoja		☐ huoltaja		☐ muu laillinen edustaja, kuka?
Laillisen edustajan nimi:	☐ edunvalvoja						
	☐ huoltaja						
	☐ muu laillinen edustaja, kuka?						
	<table border="0"> <tr> <td>Laillisen edustajan nimi:</td> <td>☐ edunvalvoja</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐ huoltaja</td> </tr> <tr> <td></td> <td>☐ muu laillinen edustaja, kuka?</td> </tr> </table> Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen	Laillisen edustajan nimi:	☐ edunvalvoja		☐ huoltaja		☐ muu laillinen edustaja, kuka?
Laillisen edustajan nimi:	☐ edunvalvoja						
	☐ huoltaja						
	☐ muu laillinen edustaja, kuka?						

6. Päiväys ja allekirjoitus	Päivämäärä	Lääkärin allekirjoitus	
	Sairaala	Nimen selvennys, arvo, virka-asema ja yksilöintitunnus	
7. Lisätietojen antaja	Päätöksestä antaa asianosaiselle tarvittaessa lisätietoja: Nimi ja yhteystiedot		
8. Tiedoksianto	Päätöksen tiedoksianto potilaalle		
	Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi:	Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus
		Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi omaisuuden haltuunottoa koskevan päätöksen:	
	Päätös annettiin tiedoksi yllä mainittuna päivänä, mutta potilas kieltäytyi allekirjoittamasta tiedoksiantoa.		
	Todistavat:		
		Allekirjoitus ja nimenselvennys	Allekirjoitus ja nimenselvennys
9. Valitusosoitus	Päätöksen tiedoksianto lailliselle edustajalle		
	Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi ja allekirjoitus tai tiedoksiannotapa. (Jos päätös annetaan tiedoksi muutoin kuin henkilökohtaisesti, merkitään allekirjoituksen sijaan tiedoksiannotapa.)	Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus
	Tähän päätökseen saa hakea muutosta seuraavalta valitusviranomaiselta:		
	☐ Helsingin hallinto-oikeus ☐ Hämeenlinnan hallinto-oikeus ☐ Itä-Suomen hallinto-oikeus ☐ Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ☐ Turun hallinto-oikeus ☐ Vaasan hallinto-oikeus ☐ Ahvenanmaan hallintotuomioistuin		
	Valitusviranomaisen osoite ja sähköisen asioinnin yhteystiedot:		

<p>Muutoksenhakuohje</p> <p>Muutosta tähän päätökseen saa hakea kirjallisella valituksella yllä mainitulta hallinto-oikeudelta. Valitusaika on neljätoista (14) päivää tiedoksisaantipäivästä, tätä päivää lukuunottamatta. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Kun päätös on annettu tiedoksi todisteellisenä sähköisenä viestinä, jolloin päätöksen noutaminen edellyttää tunnistautumista, päätös katsotaan saadun tiedoksi, kun päätös on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä (palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta). Jos päätöstä ei ole noudettu seitsemän (7) päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, valitusajan laskeminen alkaa vasta päätöksen muusta tiedoksiannosta. Kun päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä muutoin kuin todisteellisesti, vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Kun päätös on annettu tiedoksi kirjeitse ilman saantitodistusta, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä (7) päivänä kirjeen lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Viranomaiselle tiedoksi annetun päätöksen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä.</p> <p>Edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan oikeuteen käyttää muutoksenhakuasiassa vajaavaltaisen puolesta puhevaltaa sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut. Lisäksi on ilmoitettava, mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää. Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.</p> <p>Asiamiehen on esitettävä valtakirja sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään. Viranomaiselle saapunutta asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.</p> <p>Valitukseen on liitettävä: 1) tämä päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen, 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, ellei se käy ilmi tästä päätöksestä, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.</p> <p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai, pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä taikka joulu- tai juhannusaatto, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tai lähettiä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Postitse tai sähköisesti valitusasiakirjat on lähetettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Sähköisesti lähetetyn valituskirjelmän on oltava ennen valitusajan päättymistä hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että hallinto-oikeus pystyy teknisesti käsittelemään asiakirjaa.</p> <p>Hallinto-oikeudelle osoitettu valitus voidaan antaa valitusajan kuluessa myös sairaalaan psykiatrisesta hoidosta vastaavalle ylilääkärille tai muulle tehtävään määrätylle henkilölle. Ylilääkäri toimittaa valituskirjelmän hallinto-oikeudelle ja liittää siihen oman lausuntonsa sekä valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat.</p> <p>Valitus voidaan sairaalassa toimittaa:</p>
--

--

10. Valituksen vastaanottaminen	<p>Valituksen vastaanottaja, nimi ja virka-asema tai tehtävänimike</p> <p>Valituksen jättöaika, pvm, klo</p> <p>Valituskirjelmän vastaanottamisesta on annettava todistus ja valituskirjelmään on tehtävä merkintä valituskirjelmän antajasta ja antamisajasta. Yliääkärin on viipymättä lähetettävä valituskirjelämä, valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja valituksen johdosta antamansa lausunto edelleen valitusviranomaiselle.</p>
11. Päätöksen täytäntöönpano	<p>Omaisuuuden haltuunottoa koskeva päätös voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.</p> <p>Kun päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.</p>

LIITE 5

PÄÄTÖS YHTEYDENPIDON RAJOITTAMISESTA
(Mielenterveyslaki 22 j §)

(täytetään lomakkeen kielellä)

1. Potilaan henkilötiedot	Sukunimi	Henkilötunnus
	Etunimet	
	Mielenterveyslain 2-4 ja 4 b luvuissa tarkoitetulla tavalla ☐ hoitoon tai tutkimukseen määrätty ☐ tarkkailuun otettu	
2. Päätös	Edellä mainitun potilaan yhteydenpitoa sairaalan ulkopuolelle rajoitetaan seuraavasti:	
	☐ rajoitetaan saapuvia puheluita ☐ rajoitetaan lähteviä puheluita rajoituksen laajuus: rajoitetaan kirjeiden, muiden luottamuksellisten viestien ja muiden lähetysten ☐ lähettämistä ☐ vastaanottamista rajoituksen laajuus: a) potilaan lähettämä yksittäinen kirje tai muu siihen rinnastettava viesti saadaan ☐ pidättää ☐ lukea b) potilaalle osoitettu yksittäinen kirje tai muu siihen rinnastettava viesti saadaan ☐ pidättää ☐ lukea c) rajoittaminen muulla tavalla rajoituksen laajuus: ☐ rajoitetaan yhteydenpitoon käytettävien välineiden ja laitteiden käyttöä rajoituksen laajuus ja välineet tai laitteet, joiden käyttöä rajoitetaan: ☐ potilaan hallussa olevat alla luetellut yhteydenpitoon käytettävät välineet ja laitteet otetaan sairaalan haltuun sairaalan haltuun otettavat yhteydenpitoon käytettävät välineet ja laitteet: ☐ rajoitetaan vieraiden vastaanottamista rajoituksen laajuus: ☐ estetään yhteydenpito sairaalan ulkopuolelle kokonaan	
Huomioon otettavaa	Tällä päätöksellä ei rajoiteta potilaan ja sairaalan toimintaa valvovien viranomaisten, lainkäyttöviranomaisten ja ihmisoikeuksien kansainvälisten valvontaelimien välistä kirjeenvaihtoa tai muuta yhteydenpitoa eikä potilaan yhteydenpitoa oikeusavustajaansa tai sairaalan potilasasiamieheen.	

3. Perustelut	Yhteydenpidon rajoittamisen syy ☐ yhteydenpidosta on vakavaa haittaa potilaan hoidolle tai kuntoutukselle ☐ yhteydenpidosta on vakavaa haittaa potilaan turvallisuudelle ☐ yhteydenpidon rajoittaminen on välttämätöntä muun henkilön yksityiselämän suojaamiseksi Tarkemmat perustelut (kirjattava aina päätökseen):
4. Muut henkilöt, joihin rajoitus kohdistuu	Nimi ja lisätiedot
5. Päätöksen voimassaoloaika	Päätöksen voimassaoloaika _____ - _____ Rajoitusta koskevan päätöksen tulee olla määräaikainen ja se saa olla voimassa enintään 30 päivää kerrallaan. Päätöksen voimassaolo päättyy välittömästi, kun mielenterveyslain 2-4 ja 4 b luvuissa tarkoitetut edellytykset tahdosta riippumattomaan hoitoon tai tutkimukseen taikka tarkkailuun ovat päättyneet.
6. Kuuleminen	Potilaalle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi mielenterveyslain 22 j §:n 5 momentin ja hallintolain (434/2003) 34 ja 36 §:n mukaisesti. Laillisen edustajan puhevallasta ja kuulemisesta säädetään hallintolain 14, 15 ja 34-36 §:ssä. Mahdollinen kuulematta jättäminen on perusteltava hallintolain 34 §:n 2 momentin mukaisesti. Potilaan lausuma kirjataan päätökseen sellaisenaan, minkä lisäksi päätökseen voidaan liittää potilaan kirjallinen selvitys, jos potilas on antanut sellaisen. Jollei potilas ilmaise kuultuna mielipidettään, päätökseen kirjataan selvitys siitä, miten potilaalle on varattu mahdollisuus tulla kuulluksi.
Potilaan kuuleminen	Potilaan mielipide ☐ Liitteenä potilaan kirjallinen selvitys, jos potilas on antanut sellaisen
Laillisen edustajan kuuleminen	Laillisen edustajan nimi: ☐ edunvalvoja ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja, kuka? Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen

	<p>Laillisen edustajan nimi: ☐ edunvalvoja ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja, kuka?</p> <p>Laillisen edustajan mielipide:</p> <p>☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen</p>												
Muiden asianosaisten kuuleminen	<p>Muulle sairaalan tiedossa olevalle asianosaiselle on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi mielenterveyslain 22 j § 5 momentin ja hallintolain 34 ja 36 §:n mukaisesti. Muulla asianosaisella tarkoitetaan henkilöä, jolla on sellainen erityissuhde potilaaseen, että yhteydenpidon rajoittamisella puututaan hänen oikeuksiinsa, jos päätös kohdistetaan häneen. Mahdollinen kuulematta jättäminen on perusteltava hallintolain 34 § 2 momentin mukaisesti.</p> <p>Kuultavat asianosaiset</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="536 775 767 792">Nimi</th> <th data-bbox="767 775 1244 792">Kuultavan mielipide</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="536 792 767 949"></td> <td data-bbox="767 792 1244 949"> ☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen </td> </tr> <tr> <td data-bbox="536 949 767 1106"></td> <td data-bbox="767 949 1244 1106"> ☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen </td> </tr> <tr> <td data-bbox="536 1106 767 1263"></td> <td data-bbox="767 1106 1244 1263"> ☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen </td> </tr> <tr> <td data-bbox="536 1263 767 1420"></td> <td data-bbox="767 1263 1244 1420"> ☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen </td> </tr> <tr> <td data-bbox="536 1420 767 1581"></td> <td data-bbox="767 1420 1244 1581"> ☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen </td> </tr> </tbody> </table>	Nimi	Kuultavan mielipide		☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen		☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen		☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen		☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen		☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen
Nimi	Kuultavan mielipide												
	☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen												
	☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen												
	☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen												
	☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen												
	☐ Liitteenä kuultavan kirjallinen selvitys, jos kuultava on antanut sellaisen												

7. Päiväys ja allekirjoitus	Päivämäärä	Lääkärin allekirjoitus
	Sairaala	Nimen selvennys, arvo, virka-asema ja yksilöintitunnus
8. Lisätietojen antaja	Päätöksestä antaa asianosaiselle tarvittaessa lisätietoja: Nimi ja yhteystiedot	
9. Tiedoksianto	Päätöksen tiedoksianto potilaalle.	
	Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi: Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus
		Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen:
	Päätös annettiin tiedoksi yllä mainittuna päivänä, mutta potilas kieltäytyi allekirjoittamasta tiedoksiantoa.	
	Todistavat:	
	Allekirjoitus ja nimen selvennys	Allekirjoitus ja nimen selvennys
	Päätöksen tiedoksianto lailliselle edustajalle.	
	Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi ja allekirjoitus tai tiedoksiantotapa. (Jos päätös annetaan tiedoksi muutoin kuin henkilökohtaisesti, merkitään allekirjoituksen sijaan tiedoksiantotapa.) Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus
Päätöksen tiedoksianto muille asianosaisille. (Tiedoksiantoa toimitettaessa on otettava huomioon potilastietojen luottamuksellisuus.)		
Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi ja allekirjoitus tai tiedoksiantotapa. (Jos päätös annetaan tiedoksi muutoin kuin henkilökohtaisesti, merkitään allekirjoituksen sijaan tiedoksiantotapa.) Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus	

<p>10. Valitusosoitus</p>	<p>Tähän päätökseen saa hakea muutosta seuraavalta valitusviranomaiselta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Helsingin hallinto-oikeus ☐ Hämeenlinnan hallinto-oikeus ☐ Itä-Suomen hallinto-oikeus ☐ Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ☐ Turun hallinto-oikeus ☐ Vaasan hallinto-oikeus ☐ Ahvenanmaan hallintotuomioistuin <p>Valitusviranomaisen osoite ja sähköisen asioinnin yhteystiedot:</p>
	<p>Muutoksenhakuohje</p> <p>Muutosta tähän päätökseen saa hakea kirjallisella valituksella yllä mainitulta hallinto-oikeudelta. Valitusaika on neljätoista (14) päivää tiedoksisaantipäivästä, tätä päivää lukuunottamatta. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Kun päätös on annettu tiedoksi todisteellisenä sähköisenä viestinä, jolloin päätöksen noutaminen edellyttää tunnistautumista, päätös katsotaan saadun tiedoksi, kun päätös on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä (palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta). Jos päätöstä ei ole noudettu seitsemän (7) päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, valitusajan laskeminen alkaa vasta päätöksen muusta tiedoksiannosta. Kun päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä muutoin kuin todisteellisesti, vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Kun päätös on annettu tiedoksi kirjeitse ilman saantitodistusta, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä (7) päivänä kirjeen lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Viranomaiselle tiedoksi annetun päätöksen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä.</p> <p>Edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan oikeuteen käyttää muutoksenhakuasiassa vajaanvaltaisen puolesta puhevaltaa sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.</p> <p>Alaikäisen potilaan yhteydenpidon rajoittamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta 12 vuotta täyttänyt alaikäinen itse sekä hänen huoltajansa, edunvalvojansa tai muu laillinen edustajansa sekä muu asianosainen, jonka yhteydenpitoa lapsen päätöksellä on rajoitettu.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut. Lisäksi on ilmoitettava, mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää. Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.</p> <p>Asiamiehen on esitettävä valtakirja sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään. Viranomaiselle saapunutta asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivallata tai sen laajuutta.</p> <p>Valitukseen on liitettävä: 1) tämä päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen, 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, ellei se käy ilmi tästä päätöksestä, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.</p>

	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai, pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä taikka joului- tai juhannusaatto, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tai lähettä käyttäen. Valituksen lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Postitse tai sähköisesti valitusasiakirjat on lähetettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Sähköisesti lähetetyn valituskirjelmän on oltava ennen valitusajan päättymistä hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että hallinto-oikeus pystyy teknisesti käsittelemään asiakirjaa.</p> <p>Hallinto-oikeudelle osoitettu valitus voidaan antaa valitusajan kuluessa myös sairaalaan psykiatrisesta hoidosta vastaavalle ylilääkärille tai muulle tehtävään määrätylle henkilölle. Ylilääkäri toimittaa valituskirjelmän hallinto-oikeudelle ja liittää siihen oman lausuntonsa sekä valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat.</p> <p>Valitus voidaan sairaalassa toimittaa:</p>
<p>11. Valituksen vastaanottaminen</p>	<p>Valituksen vastaanottaja, nimi ja virka-asema tai tehtävänimike</p> <p>Valituksen jättöaika, pvm, klo</p> <p>Valituskirjelmän vastaanottamisesta on annettava todistus ja valituskirjelmään on tehtävä merkintä valituskirjelmän antajasta ja antamisajasta. Ylilääkärin on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja valituksen johdosta antamansa lausunto edelleen valitusviranomaiselle.</p>
<p>12. Päätöksen täytäntöönpano</p>	<p>Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.</p> <p>Kun päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.</p>

1 (1)

LIITE 6

**ILMOITUS ALUEHALLINTOVIIRASTOLLE
POTILAIEN ERISTÄMISISTÄ JA SITOMISISTA**
(mielenterveyslaki 22 f § 4 momentti)

Vuosi 20 ____ Ilmoitus koskee kalenteriviikkoa/viikkoja _____

Sairaala/tulosyksikkö _____

____ / ____ 20 ____ Ilmoituksen antajan nimi, allekirjoitus ja virka-asema/tehtävänimike _____

Alkamis-/päättymisajankohta ja kesto *	Potilaan nimi ja henkilötunnus	Rajoituksen kuvaus (eristäminen/sitominen)	Rajoituksen peruste **	Rajoituksen määrääjän nimi, allekirjoitus, virka-asema ja yksilöintitunnus

* Aloitus- ja lopetuspäivämäärä voidaan merkitä eri riville. Rajoituksen kesto (päivät, tunnit ja minuutit) merkitään aina rajoituksen päättymistä koskevaan ilmoitukseen.

** Rajoituksen perusteena yksilöidään rajoittamisen syy. Viritus säädökseen ei ole riittävä tieto.

LIITE 7

**LUETTELO MIELENTERVEYSLAIN 4 A
LUVUN RAJOITUKSISTA**
(mielenterveyslaki 22 k § 2, momentti)

Vuosi 20____ Sivu _____
Sairaala _____ Osasto _____

RAJOITUKSEN KESTO		Potilaan nimi ja henkilötunnus	Rajoitus*	Rajoituksen määrännyt lääkäri, virka-asema ja yksilöintinumero	Suorittajavastuuhoitaja	Merkinnän tekijän nimi ja allekirjoitus
alkaminen päivä kello	päättyminen päivä kello					

*) Luetteloa pidetään alkajestyksen mukaisena. Hoitava lääkäri vastaa siitä, että mielenterveyslain 4 a luvussa tarkoitettuja rajoituksista tehdään merkintä tähän luetteloon mahdollisimman pian rajoitusta koskevan päätöksenteon tai rajoituksen alkamisen jälkeen.

Rajoituksen päättymisestä tehtävä merkintä tulee yhdistää rajoituksen alkamista koskevaan tietoon.

Paitsi manuaalisena luettelo voidaan ylläpitää myös sähköisenä. Luetteloa ylläpidettäessä on huolehdittava siitä, että tietosuojaan ja -turvaan liittyvät säädökset otetaan asianmukaisesti huomioon.

Luettelon merkity tieto on hävitettävä, kun rajoituksen päättymistä koskevan merkinnän tekemisestä on kulunut kaksi vuotta.

Rajoitus merkitään koodilla seuraavasti

- 100** Tutkimus- tai hoitotoimenpide
- 110** Psykykkisen sairauden hoito taudosta riippumatta (mielenterveyslaki 22 b §)
- 110 a)** lääkkeen anto
- 110 b)** sähköhoito
- 110 c)** muu tutkimus- tai hoitotoimenpide, mikä? (kuvaillava koodin lisäksi sanallisesti)
- 120** Ruumiillisen sairauden hoito, jota potilas vastustaa (mielenterveyslaki 22 c §)
- 120 a)** lääkkeen anto
- 120 b)** muu tutkimus- tai hoitotoimenpide, mikä? (kuvaillava koodin lisäksi sanallisesti)
- 200** Liikkumisvapauden rajoittaminen
- 300** Hoidollinen kiinnitys
- 400** Eristäminen muista potilaista
- 500** Sitominen (leposide)
- 600** Omaisuuden haltuunotto
- 700** Potilaan omaisuuden ja lähetysten tarkastaminen
- 800** Henkilöntarkastus ja -katsastus
- 810** henkilöntarkastus
- 820** henkilöntarkastus
- 900** Yhleydenpidon rajoittaminen

Käsitle ”psykykkinen sairaus” kattaa täysi-ikäisten ja alaikäisten potilaiden hoitoon määräämisen edellytyksenä olevat sairaudentilat. Psykykkisen sairauden hoito tarkoittaa myös psykykkisen sairauden aiheuttamiin somaattisiin tiloihin annettua hoitoa.

Eristämistä ja sitomista koskevan rajoituksen yhteydessä on ilmoitettava suorittajaa koskeva tieto. Suorittajaksi merkitään se henkilö, joka on määrätty potilaan vastuuhoidajaksi rajoituksen aikana.

Tämän luettelon lisäksi rajoituksesta on tehtävä merkinnät myös potilasasiakirjoihin.

LIITE 8

**PÄÄTÖS PSYKKISEN SAIRAUDEN
LÄÄKEHOIDOSTA**
(Mielenterveyslaki 22 b §)

(täytetään lomakkeen kielellä)

1. Potilaan henkilötiedot	Sukunimi	Henkilötunnus
	Etunimet	
	Mielenterveyslain 2-4 ja 4 b luvuissa tarkoitetulla tavalla ☐ hoitoon määrätty ☐ tutkimukseen määrätty ☐ tarkkailuun otettu	
2. Päätös ja perustelut	Määrään edellä mainitun potilaan psyykkisen sairauden hoitoon käytettäväksi lääkettä.	
	Päätös annetaan, koska: ☐ potilas vastustaa lääkettä ☐ potilaan tahdosta koskien lääkettä ei saada selvyttä ☐ potilas on pyytänyt lääkettä koskevaa päätöstä	
	Välttämättömän tahdosta riippumatta toteutettavan lääkityksen syy: ☐ lääkityksen suorittamatta jättäminen vakavasti vaarantaa potilaan ☐ terveyttä ja/tai ☐ turvallisuutta ☐ lääkityksen suorittamatta jättäminen vakavasti vaarantaa muiden ☐ terveyttä ja/tai ☐ turvallisuutta ☐ tutkimukseen määrätyn tahdosta riippumatta toteutettava lääkitys on ☐ hänen henkeään ja/tai ☐ terveyttään uhkaavan vaaran torjumiseksi välttämätöntä.	
	Tarkemmat perustelut (kirjattava aina päätökseen):	
	Hallintolain (434/2003) 43 §:n mukaan hallintopäätös on annettava kirjallisesti. Päätös voidaan antaa suullisesti, jos se on välttämätöntä asian kiireellisyyden vuoksi. Suullinen päätös on viipymättä annettava myös kirjallisena valitusosoituksineen. Määräaika muutoksenhakuun alkaa kirjallisen päätöksen tiedoksi-saannista.	
3. Päätöksen voimassaoloaika	Päätöksen voimassaoloaika _____ - _____	
	Lääkettä koskeva päätös saa olla voimassa enintään siihen saakka, kun potilasta koskeva mielenterveyslain 2-4 ja 4 b luvuissa tarkoitettu päätös tahdosta riippumattomasta hoidosta, tutkimuksesta tai tarkkailusta on kulloinkin voimassa. Potilasta hoitava lääkäri päättää potilaan tahdosta riippumatta toteutettavasta lääkityksestä aina myös yksittäisessä tilanteessa. Tahdosta riippumaton lääkitys on lopetettava heti, kun sille ei ole enää edellytyksiä.	
4. Kuuleminen	Potilaalle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi hallintolain 34 ja 36 §:n mukaisesti. Laillisen edustajan puhevallasta ja kuulemisesta säädetään hallintolain 14, 15 ja 34–36 §:ssä. Mahdollinen kuulematta jättäminen on perusteltava hallintolain 34 §:n 2 momentin mukaisesti. Potilaan lausuma kirjataan päätökseen sellaisenaan, minkä lisäksi päätökseen voidaan liittää potilaan kirjallinen selvitys, jos potilas on antanut sellaisen. Jollei potilas ilmaise kuultuna mieltäpidettävän, päätökseen kirjataan selvitys siitä, miten potilaalle on varattu mahdollisuus tulla kuulluksi.	

Potilaan kuuleminen	Potilaan mielipide ☐ Liitteenä potilaan kirjallinen selvitys, jos potilas on antanut sellaisen	
Laillisen edustajan kuuleminen	Laillisen edustajan nimi: Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen	☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskevissa asioissa) ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka?
	Laillisen edustajan nimi: Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen	☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskevissa asioissa) ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka?
	Laillisen edustajan nimi: Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen	☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskevissa asioissa) ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka?
	Laillisen edustajan nimi: Laillisen edustajan mielipide: ☐ Liitteenä laillisen edustajan kirjallinen selvitys, jos laillinen edustaja on antanut sellaisen	☐ edunvalvoja (jolla on edustusvalta henkilöä koskevissa asioissa) ☐ huoltaja ☐ muu laillinen edustaja (esim. edunvalvontavaltuutettu, valtuutettu, lapsen huostaanottanut hyvinvointialue), kuka?

5. Päiväys ja allekirjoitus	Päätöksen antaa potilasta hoitava lääkäri. Päätöksen antavan lääkärin on oltava lisäksi virkasuhteessa valtioon tai hyvinvointialueeseen.		
	Päivämäärä	Lääkärin allekirjoitus	
	Sairaala	Nimen selvennys, arvo, virka-asema ja yksilöintitunnus	
6. Lisätietojen antaja	Päätöksestä antaa asianosaiselle tarvittaessa lisätietoja: Nimi ja yhteystiedot		
7. Tiedoksianto	Päätöksen tiedoksianto potilaalle		
	Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi: Allekirjoituksellani vahvistan, että olen saanut tänään tiedoksi lääkehoitoa koskevan päätöksen:	Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus
	Päätös annettiin tiedoksi yllä mainittuna päivänä, mutta potilas kieltäytyi allekirjoittamasta tiedoksiantoa.		
	Todistavat:		
	Allekirjoitus ja nimenselvennys		Allekirjoitus ja nimenselvennys
	Päätöksen tiedoksianto lailliselle edustajalle		
Pvm	Tiedoksiannon vastaanottajan nimi ja allekirjoitus tai tiedoksi-antotapa. (Jos päätös annetaan tiedoksi muutoin kuin henkilökohtaisesti, merkitään allekirjoituksen sijaan tiedoksiantotapa.)	Tiedoksiannon toimittajan nimi ja allekirjoitus	

<p>8. Valitusosoitus</p>	<p>Tähän päätökseen saa hakea muutosta seuraavalta valitusviranomaiselta:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Helsingin hallinto-oikeus ☐ Hämeenlinnan hallinto-oikeus ☐ Itä-Suomen hallinto-oikeus ☐ Pohjois-Suomen hallinto-oikeus ☐ Turun hallinto-oikeus ☐ Vaasan hallinto-oikeus ☐ Ahvenanmaan hallintotuomioistuin <p>Valitusviranomaisen osoite ja sähköisen asioinnin yhteystiedot:</p>
	<p>Muutoksenhakuohje</p> <p>Muutosta tähän päätökseen saa hakea kirjallisella valituksella yllä mainitulta hallinto-oikeudelta. Valitus-aika on neljätoista (14) päivää tiedoksisaantipäivästä, tätä päivää lukuunottamatta. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Kun päätös on annettu tiedoksi todisteellisenä sähköisenä viestinä, jolloin päätöksen noutaminen edellyttää tunnistautumista, päätös katsotaan saadun tiedoksi, kun päätös on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä (palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta). Jos päätöstä ei ole noudettu seitsemän (7) päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, valitusajan laskeminen alkaa vasta päätöksen muusta tiedoksiannosta. Kun päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä muutoin kuin todisteellisesti, vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Kun päätös on annettu tiedoksi kirjeitse ilman saantitodistusta, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä (7) päivänä kirjeen lähettämisestä, ellei muuta näytetä. Viranomaiselle tiedoksi annetun päätöksen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä.</p> <p>Edunvalvojan, huoltajan tai muun laillisen edustajan oikeuteen käyttää muutoksenhakuasiassa vajaanpuolesta puolesta puhevaltaa sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Alaikäisen potilaan psyykkisen sairauden lääkityksen toteuttamista koskevaan päätökseen saa hakea muutosta 12 vuotta täyttänyt alaikäinen itse sekä hänen huoltajansa, edunvalvojansa tai muu laillinen edustajansa.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut. Lisäksi on ilmoitettava, mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.</p> <p>Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Lisäksi on ilmoitettava posti-osoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää. Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.</p> <p>Asiamiehen on esitettävä valtakirja sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään. Viranomaiselle saapunutta asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.</p> <p>Valitukseen on liitettävä: 1) tämä päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä valitusosoituksineen, 2) selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, ellei se käy ilmi tästä päätöksestä, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta, sekä 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.</p>

	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai, pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä taikka joulu- tai juhannusaatto, saa valitusasiakirjat toimittaa valitusviranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköisellä tiedonsiirtomenetelmällä tai lähettä käyttäen. Valituksen lähettämisen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Postitse tai sähköisesti valitusasiakirjat on lähetettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä. Sähköisesti lähetetyn valituskielmoituksen on oltava ennen valitusajan päättymistä hallinto-oikeuden käytävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että hallinto-oikeus pystyy teknisesti käsittelemään asiakirjaa.</p> <p>Hallinto-oikeudelle osoitettu valitus voidaan antaa valitusajan kuluessa myös sairaalaan psykiatrisesta hoidosta vastaavalle ylilääkärille tai muulle tehtävään määrätylle henkilölle. Ylilääkäri toimittaa valituskielmoituksen hallinto-oikeudelle ja liittää siihen oman lausuntonsa sekä valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat.</p> <p>Valitus voidaan sairaalassa toimittaa:</p>
9. Valituksen vastaanottaminen	<p>Valituksen vastaanottaja, nimi ja virka-asema tai tehtävänimike</p> <p>Valituksen jättöaika, pvm, klo</p> <p>Valituskielmoituksen vastaanottamisesta on annettava todistus ja valituskielmoitukseen on tehtävä merkintä valituskielmoituksen antajasta ja antamisajasta. Ylilääkärin on viipymättä lähetettävä valituskielmoituksen, valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja valituksen johdosta antamansa lausunto edelleen valitusviranomaiselle.</p>
10. Päätöksen täytäntöönpano	<p>Tämä psyykkisen sairauden lääkehoitoa koskeva hallintopäätös voidaan panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta.</p> <p>Kun päätökseen on haettu muutosta, muutoksenhakuviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi.</p>
11. Päätöksen voimassaolon päättyminen	<p>Ei täytetä, jos päätöksen voimassaoloaika on päättynyt.</p> <p>Potilaan tahdosta riippumattoman lääkehoidon tarve on päättynyt.</p> <p style="text-align: right;">Lääkärin allekirjoitus</p> <p>Sairaala, päiväys Nimen selvennys, arvo, virka-asema ja yksilöintitunnus</p> <p>Edellä olevan olen saanut tiedoksi</p> <p>Paikka, päiväys Asianomaisen allekirjoitus ja nimenselvennys</p>